

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 "	Fél évre	7 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	3.50
Egy óra	1 "	Egy óra	1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzeket a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyilttér sora . . . . . 15 "

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A kötelező polgári házasság.

Arad, október 13.

Lapunk tegnapi számának sörgönyrovatában hoztuk a rendkívüli jelentőségű eseményt, hogy a magyar kormány a kötelező polgári házasság intézményének behozatalát elhatározta.

Hazánk szocialpolitikai fejlődésében momentuozus esemény ez, s bár fordulópontnak azért nem mondható, mert a dolgok rendes egymásutánjában feküdt, s az állam társadalmi továbbfejlődésének szükségképeni feltétele volt, mindazonáltal korszakot alkotó nagy reformmü lesz az, mely leveszi a polgárság lelkéről a felekezetestesség bilincseit, s ledönti a válaszfalakat, melyek magyart-magyartól embert-embertől elválasztottak.

Nem volt kétség az iránt, hogy a szabadelvű párt kormány a társadalmi és kulturális intézmények továbbfejlesztésében csakis szabadelvű irányban fog haladni, de kétes jövőbe állították azok megvalósítását az előtérbe touló sürgősebb közjogi és közgazdasági kérdések, s a bizonytalanság, mely a hasonmású és jelentőségű társadalmi és vallási reformok keresztül vitelét a ható és ellenható tényezők kiszámíthatatlanságánál fogva kockázottá teszi.

Kétségtelen, hogy a magyar kormánynak ma is sok oly égető kérdést kell elintéznie, melyek a vallásszabadság és teljes jogegyenlőség radikális keresztülvitelének nagy és előreláthatólag hosszabban elhúzódó munkáját szükségképen meg kell hogy előzzék; de végre is, ha egyszer kitüzetett, a lelkiismeretszabadság ideális célja, meg fog nyugodni a helyzet tarthatatlansága által izgatott közvélemény, sorakozni fog a modern eszmék

kiküzdésére vállalkozott kormánya körül és lefogja dönteni az előítélet és osztályérdekek utolsó bástyáit, melyek Magyarországot a művelt jogállamoktól különválasztották.

Helyesen tette a kormány, hogy teljes és radikális reformokra vállalkozott. Intő például szolgálhat részére a balsiker, melyet a reakzionárius Apponyi és pártja készített a Tizsakormány szabadelvű törekvésének, midőn a zsidó és keresztények közötti házasságot legalább lehetővé akarta tenni. A fekete sereg ma is kétes játékot üz; lapjaiban a klerikális mozgalmakkal kaczerkodik, s a radikális reformok helyett módusvivendik agyafurt terveit tálalgatja parlament és közönség elé. De legalább nem leszünk újra a csömörletes versengés tanúi, melyet üzött a balközép midőn az állami adminisztráció eszméjét kicsinyes tullicizáció céljából magának vindikálta; most nem mondhatja sem Apponyi sem Horánszky, hogy a vallásszabadság, a kötelező polgári házasság eszméjét ők találták fel. És bár föltehető, hogy hangoztatni fogják őket is a radikális elveket, de a reformokat ennek a kormánynak nem fogják megszavazni, s bár mit mondjon szájuk, azért tettük a reakziót fogja szolgálni, ugyanazt az ügyet a hová szivők eddig huzott és huzni fog mindvégig.

El lehetünk tehát készülni rá, hogy a mérsékelt (?) ellenzék Apponyival az élen nem fogja cserben hagyni eddigi fegyvertársát, a kormány ellen irányuló reakcionárius és papi mozgalmat. A kivitel módozatai elég alkalmat fognak neki nyújtani, hogy miként a közigazgatási törvényjavaslatnál az elvi megegyezés és dacára, hadat üzenhessen az

egészek. A kormányt azonban és a szabadelvű pártot a harcában az ország közvéleménye elementaris erővel fogja vértetni abban a harcában, melyben a magyar állam tekintélyét, s a polgárok társadalmi és lelkiismereti szabadságát kellend a felekezetestesség és az ótitkos és nyilt szövetségesei ellen megvédeni.

Belföld.

A zágrábi érsekség.

A zágrábi érseki szék már közelebb be fog töltetni s mint értesülünk, Belopotoczky Kálmán tábori püspök kinevezetése zágrábi érsekké bevezetett tény.

Bizottsági tanácskozások — ellenzék nélkül.

A képviselőház közgazdasági bizottsága tegnap fejezte be egy fontos törvényjavaslatnak a tárgyalását, a mely javaslat szervezetét állapítja meg az iparfelügyelői intézménynek s szabályozza az ipari és gyári alkalmazottak baleset elleni védelmének módozatait, tehát az ország ipari fejlődését mélyen érintő rendelkezéseket foglal magában. A háznak mind a három ellenzéki pártjából vannak a bizottságba tagok beválasztva, de azoknak egyike sem tartotta érdemesnek megjelenni üléseken, melyek a szóban forgó javaslat tárgyalásának voltak szentelve. Az ellenzéki pártok bizottsági képviselőinek legcsekélyebb közreműködése nélkül ment végbe a bizottsági tárgyalás, a mi mindenestre furcsa és meglehetősen szokatlan felfogásáról tanuskodik az ellenzéki pártok parlamenti feladatának.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

I.

Tegnap délután 4 órakor folytatta Arad város törvényhatósági bizottsága közgyűlését.

A sorrend semmi érdekesebb dolgot nem jelzett, ugy a tagok csekélyebb számban jöttek vissza.

— Hej méltóságos uram, tudom én, mi pusztítja a szőlőt?

— Nos?

— Egy filloxera!

— Egy filloxera? Már hogy mondhat ilyen vadat tanult borász léttére?

— Márhogy ugy van pedig az.

— Halljuk!

— Tavasz óta csinálják itt nálunk a katasztert.

— Mi köze annak a filloxerához?

— Majd kitudódik. Hát dolgozik itt valami beteges színű becslobiztos. Mikor a szent János szőlő érne kezdett, nagy keservesen elpanaszolta nekem ez az ur, hogy ő gyomorbajos, a doktorok szőlőkurát rendeltek számára. Mivelhogy azonban a Hegyalján szüret előtt egy fűrt szőlőt sem szabad eladni ennél fogva nem bírja betartani a kurát. Megszántam a nyavalyást s megbiztattam, ne busuljon, majd küldök én neki mindennap egy kosárával ingyen.

— Jól tette inspektor ur!

— Igen ám, de a többit hallgassa csak a méltóságos ur. Rájöttünk, hogy minden hegyaljai szőlősgazdával ugyanilyen barátságos alkura lépett külön-külön. Már most mióta a szőlő érik, nap nap után wag-

TÁRCZA.

— Október 14. —

Az első filloxera.

— Szüreti emlék. —

Hajh bizony szomorú szüretek ezek a mostaniak,

Voltaképen csak a hírért gyülekszik össze itt-ott egy néhány kedvetlen ismerős, hogy sopánkodják mindazon drága sok jó fölött, ami elmúlt.

A duzzadó gerezdek nem ontják a szőke aranyat, vagy a folyékony rubint. A tőkét is rég feltűzték már javarészt s legföljebb ha kukoriczatörés alkalmából kapaszkodik fel a gazda a verőfényes hegyháton lévő kolnájába.

A cigány is elköltözött már, boldogabb vidékekre, ahol a szikrázó szemű homokból serked ki valami savanyu, halovány másolata annak a nemes, királyi bornak, ami immár csak volt.

Odafent a Hegyalján a többi szüreti emlék közt még föl-föl merül ez a jóízű kis szóbeszéd olykor.

Akkor kezdték emelegetni, ugy a hetvenes évek végén, hogy a filloxera nevezetű kártékony féreg tenyegeti e kincses haza

legdrágább szemefényét, a borok királyát a végkipusztítással.

Még csak egy pár gazdasági lap foglalkozott eme legujabb csoda bogárról, ám komolyan senki sem vette, mivelhogy eleven filloxerát senki nem is látott.

De mégis . . . körülbelül történeti hitelességgel meg lehet állapítani azt az időpontot mikor a hegyaljába beütött az első filloxera.

Olyanformán beszélnek, hogy egy szép szeptemberi napon egy dussgazdag felvidéki mágnás, akinek nagy terjedelmű, kitünő szőlői valának a Hegyalján s aki uradalmának ezen gyöngyére módfelett büszke és gondos is volt, a borinspektorra kíséretében személyesen kifáradt a hegyre.

Szemlélget, nézelődik; egyszer csak gyanakodva megszólal;

— Hallja inspektor ur, nekem ugy tetszik kevés itt a szőlő!

Az inspektor zavarodottan vakarja a fejét s ráhümmög, hogy biz az több is lehetne.

A takarékoságáról ismert főúr azonban természetesen nem érte be ezzel a magyarázattal, hanem töviről hegyire kezdte kutatni, faggatni a szőlőpusztulás igazi okát.

Végre is mit tegyen szegény sarokba szorította borász, elszánja magát, hogy szint vall:

Vitát csak a vágóhídi építkezési határidő meghosszabbításának kérdése keltett, mely elvégre is a tanács javaslatának elfogadásával lett megoldva.

A közgyűlés második napjáról a következő tudósítást adjuk.

II.

Fábián László főispán elnöklete alatt jelen voltak Salacz Gyula polgármester, Insteris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Perger János dr. főügyész, Parocz István, Varrassy Lajos tanácsnokok, Kádás Kálmán, ifj. Lócs Rezső aljegyzők, — továbbá Bund Henrik, Vizer Péter, ifj. Reicher Károly, Tisch Mór dr., Dániel Kálmán, Prodanovits Döme, Avarffy Ferencz dr., Reicher Béla, Müller Gyula, Böhm Adolf, Varrassy József, Kilyényi János, Domány József, Posgoy Lajos dr., Domonkos Lajos, Szondy Béla, Pekár Károly, Tedeschi Viktor, Dobiásch József, Csiky Károly, Kotsis Lajos, Péterffy Antal, Barabás Béla dr., Mittner József, Nikolits Péter, Millig Mátyás, Steiner Jakab, Múlek Lajos dr., Varga József, Schuster Illés dr., Schuster Henrik dr., Sallay Béla Tarjányi Vilmos, Stenhardt Mór, ifj. Horváth Mihály, Greiner Károly, Heeger Ernő stb.

Elnöklő főispán az ülést megnyitván, olvastatott s hitelesített a szerdai közgyűlés jegyzőkönyve.

Dobiásch József főlvetel iránti kérvénye a jövő közgyűlés napirendjére kitűzetett.

A kultuszminiszterium intézvénye folytán az iparostanonczok 15 krnyi járuléka a tanács javaslatához képest a tanítói segélyalapjává átengedtetett.

A megyei lovassági laktanya ügyében a város által elvállalt kötelezettségek teljesítése fejében a közgyűlés átengedett egy 9 holdnyi területet. Az eperkert megvételének kérdése fölött a jövő havi közgyűlés fog határozni.

A kenyérszállítás tárgyában tartott árlejtés eredménye jóváhagyatott.

A Kossuth-utcai honvédlaktanya kiépítési határideje jövő évi október 1-ére halasztatott s az árlejtéssel a gazdasági szék megbízatott.

Tudomásul vétettek Lux Mórral petroleum világítás, Wertheimer Vilmossal és Reisinger Zsigmonddal földbérlet tárgyában megkötött szerződések.

A szegényápolásban elhelyezettek élelmezése kérdésében Mittner József, Salacz Gyula, Steiner Jakab és Parocz István hozzászólása után szökecséggel az árlejtés kitűzése ment határozatba.

Az 1893/94 évi utépitési előirányzat a közigazgatási bizottság határozatához képest jóváhagyatott. A kézi napszám díja 50 krban, az egyes fuvardíjak 1 frt 50 krban, a kettős fuvar díja 3 frtban megállapított. Az utadó 5 százalékos határozatott meg.

A Kossuth-utcai laktanya kiépítési költségeire 64,000 frt 50 év alatt

gon számra küldi föl a tömérdek ajándékszólót a becső-biztos Budapestre eladni. El is neveztek mérünkben, boszuságunkban filloxerának. Nagy jót tenne méltóságod az egész vidékkel, ha ezt a jó urat valahová áthelyeztetné.

A főr ezen regényes elbeszélés után egy darabig hallgatott, aztán így szólt:

— Ugyan inspektor ur ismertesse meg velem ezt az élelmes uri embert.

— Parancsára méltóságodnak, holnap déltájt felviszem a kastélyba.

Ugy is történt.

Az élelmes becső biztos másnap tisztelgett a takarékos főurnál.

Ugy látszik, megtetszettek egymásnak. A találkozás harmad-negyed nap fisméldött.

Vagy egy hét mulva csak hasra esett az egész uradalom, mikor a nagyur bemutatta a tisztikarnak a Filloxerát — mint teljhatalmu jő szájig igazgatóját.

Hanem azért a régi, közvélemény által adott titulusától nem szabadult meg mindhalálíg.

Hogy aztán az az első filloxera csinált e nagyobb pusztítást, vagy a milliárdnyi apró utódok: arról hallgat a krónika.

P-ó.

visszafizetendő amortizációs kölcsön megköltésére utasított a tanács.

Steiner Jakab nem venne fel kölcsönt, hanem kieszközölné a regalekötvények eladását.

Salacz Gyula felvilágosítja szólót, hogy sokkal előnyösebb a kölcsön, mint a kötvények eladása. Kérdi a főmérnököt és Parocz tanácsost nem lehetne e arra számítani, hogy 64,000 frttal fedezhető az építkezési kiadások?

Viragh Lajos az 1000 frt levonását nem javasolja.

Heeger Ernő az 1000 frtot akkor is megszavazza, ha arra szükség lesz.

A kölcsönösszeg 64000 frtban állapított meg.

Pók Károly fogalmazónak nyugdíjazás iránti kérvénye elutasított s részére hat heti szabadság idő engedélyeztetett.

Standiger Kristóf városi tűzoltó munkaképességének megvizsgálására kiküldetett a bizottság.

Szabó József, Szücs Mihályné, Popovics Sebő, Fischer József, Róth Adoltné, Sarlot Domokos, Ruff Mihályné, Dengl Miklósné, Fényes Kálmán, Hermanu Gyula, Schmidt József, Trammer Antal, Brassay Zoltán, Vehr József, Taraba Sándor, Neuman testvérek, Janisch Lipót és Stoits Katalin új épületeikre 12 évi községi adómentességet nyertek.

A belügyminiszter intézvénye Papp János főkapitány özvegye részére megszavazott kegydíj jóváhagyása tárgyában tudomásul szolgált.

A törvényhatóság részéről a pénztár vizsgáló bizottságba: Varrassy József elnöklete alatt bevalasztottak Bing Vilmos, Sallay Béla, Szontagh Gyula és Múlek Lajos dr.

A városi szegényápolás építése folytán elvont kert részlet mellett fentmaradó kert évi hasznobére 50 frtra leszállított.

A Pellegrini Dáviddal csatornázás, Komjáthy Zsigmonddal homokhordás és Réthy Lászlóval földeladás tárgyában kötött szerződések jóváhagyatottak.

Kotsis Lajos kérvényét a vágóhídi építkezések befejezési határidejének november 15-ikéig leendő meghosszabbítása iránt, a tanács pártolólág terjesztette be.

Salacz Gyula nem adja meg a hosszabítást, mert az építkezés utóbb nem, haladt oly serényen, mint kezdetben. Igaz, hogy egy meggondolatlan felebbezés késleltette a munka megkezdését, de ez nem ok a halasztásra.

Tedeschi Viktor kijelenti, hogy ő és társai meggondolva adták be a felebbezést. A halasztást megadja.

Salacz Gyula újból kijelenti, hogy a felebbezés meggondolhatatlan volt, mert nem képzelhető, hogy a miniszter miatta egész csomó intézkedését visszavonja.

Steiner Jakab is visszautasítja a meggondolatlanság vádját, mert mindenkinek joga van fellebezni. Miért nem sürgették az apellata elintézését,

Heeger Ernő kérdi, jóváhagyatott-e a husvágási szabályrendelet?

Salacz Gyula kijelenti, hogy még nem, de azért mi sem indokolja a halasztást, mert a főispánnak joga van ideiglenes vágóhídi igazgatót kinevezni.

Steinhardt Mór, E. Illés László, Avarffy Ferencz és Heeger Ernő a méltányosság alapjára helyezkedve, megadják a halasztást.

Elnöklő főispán elrendelte a szavazást, melynek eredményeként a tanács javaslata elfogadtatott.

Olvastatott és tudomásul vétetett a tanács abbéli jelentése, hogy az erdélyi magyar színeszet 100 éves jubileumán a várost a polgármester és a főjegyző fogják képviselni.

A fejsze-utca légszuszívítási iránt beadott kérvény elutasított. Az utca 6 éjjelig és 6 reggelig égő petroleum lámpával lesz világítva.

A közegészségügyi bizottság előterjesztése folytán a szükség esetén felállítandó népkonyha előkészületeinek megtételével a tanács egyhangulag megbízatott.

Elnöklő főispán az ülést berekesztvén a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Sa-

lacz Gyula polgármester elnöklete alatt Posgay Lajos dr, Francz Károly, Avarffy Ferencz, Müller Gyula, Steinhardt Mór dr és Prodanovits Döme tagokból álló bizottságot küldte ki.

A kolera Budapesten.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, október 13.

Ma éjjeltől délig a pesti barakkorházban 16-an a budaiban 1 ujbeteget, összesen 17 ujbeteget vettek föl. A betegek a következők: N. N. férfi (havas-utoza és csepel rakpart sarok), Lencsés Márton és Bereszky Zsuzsanna (k. váci-ut 58), Kund János (visegrádi-utca 22), Pokolka József (szabolos-utca 30) Risa István (Ujkórház felvételi iroda), N. N. (honvéd-utcai és Lipót körut sarok), Schwarz Samu (soroksári-ut 106), Schwadlik Roza (dob-utca 51), Vörös István (Rokus-korház), Stamos István (nagyfuvaros utca 9), Balab János (váci-ut 82), N. N. nő (Podmaniczky-utca 33), Wagner Márton (Magdolna-utca 7), A x. kerületben a kőbányai-ut 44 sz. alól s a Drasche-féle téglagyárból szállítottak el betegeket. Éjjel óta ma délig a pesti barakkorházban 1, a budaiban 3 haláleset volt.

A fővárosi hatóságoknál divó késelmeskedés csaknem uja bben ülést idézett elő napokban. A külső soroksári uton ugyanis rendkívül sok a munkástanya az ott levő gyártelepek körül. A vágóhídi marhák hulladékát a munkások lakásai közelében a Leitgeb-féle telepen rakják le, megrontva s dögletessé téve a levegőt. A büzös hulladékok lerakása ellen az érdekeltek már május hó elején folyamodtak a tanácshoz s a járvány kiütésekor ügyüket megsürgették. A tanács a múlt héten hozott is eltöltő határozatot, de ez még mindig hivatalról-hivatalra vándorolhat, mert a lerakásokat még mindig folytatják. Tegnap a munkások azután kijelentették, hogy ha pár nap alatt be nem szüntetik a hulladékok oda hordását, ökfogják azt erőszakkal megakadályozni, a mitől már tegnap is csak a higgadtabbak tartották vissza őket.

A villamos városi vasutigazgatósága a kocsik állandó fertőtlenítése körül szigorúan ellenőrzi közegeit. A forgalmi állomásokon és végpontokon a kézmosásra karbóloldat, italul pedig behűtött forralt víz és konyak áll a személyzet rendelkezésére. A személyzet közt eddig nem is fordult elő betegedés. A kocsik túltömöttsége ellen az igazgatóság is erőlyesen intézkedett.

Az éjjel a negyedik kerületi előljároságnak tudomására jutott, hogy a Hermann nevű gabonaszállító hajó egy kolera gyanús beteggel érkezett a fővárosba. Prohászka jegyző azonnal a hajóra ment, a beteget a barakba szállította s intézkedett, hogy a hajót rögtön alaposan dezinficiálva, a nyílt Dunán teljesen elkülönítsék.

Tegnap a főváros pályaházaiiban 2523 személylyel több utazott el, mint érkezett s az átlagos forgalom is csekély volt.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 763.3 mm., délután 3 órakor 763.7 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor $^{\circ} + 13.1$, délután 2 órakor $^{\circ} + 20.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 5, délután 2 órakor DK. 3. Felhőzet: reggel félborult, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A vész hírek s a közönség.

— A kolera-táviratok hatása. —

Azok hőzt a levelek közt amiket halomszámra vet a posta a szerkesztőség asztalára, egyik-másik mostanában panaszszal van megbélve. Az szól ki belőlük, hogy hát nem tudnánk-

mi megszivlelésre méltóbb, szivre és kedélyre föl-emelöbben ható híreket telegrafáltatni magunknak Budapestről, mint azokat a riasztó, hasábokra terjedő kolera-híreket. Ettől a sok vészirtől egészen elborul az olvasó hangulata és sok embernek nem esik olyan jól a reggeli kávéja a vajás kiflivel, mint esett volna, ha nem olvassa a távirati rovatot.

Nem tagadjuk, ez a panasz jogosult. Az az olvasó, a ki kora reggel abban a reményben veszi kezébe a lapot, hogy annak minden hasábjáról tiditő szórakozás fog számára kínálkozni a sok koleras távirat láttára méltán érzi magát némiképp megcsalatozottnak.

Beismerjük magunk is, hogy ez a félelmes kolera-kronika, melynek történelmi adatai kérelhetetlen pontossággal megjelennek mindennap: nem valami kedélyes, mulattató olvasmány. Tapasztalja ezt maga a redakció, melynek tagjai kik — éjjel kapván a budapesti hióbtelegrammot, azoknak sajtó alá készítése után, ugyeszlóván, ágyba viszik magukkal a legújabb kolérát. Nem is csoda aztán, ha rossz éjszakájuk van.

Eppen ezért — a mi a redakciót illeti isten látja lelkünket, mi jóval szívesebben regisztrálnánk Budapestről csupa vidám, örvendetes, föl-emelő eseményt, de sajnos, hogy ezeket a végzetesen komoly táviratokat nem dugdoshatjuk el íróasztalunk rejtett fiókjába. Ha meg is tennék azt, azzal ugyan nem csökkentenők a Budapest felől fenyegető veszélyt. Egyet-mást agyon lehet hallgatni, de nem lehet a kolérát. Ahová megindult oda elmegy akár irnak róla akár nem.

Azoknak az olvasóknak, akik vajás kifli, meleg kávé mellett olvasák reggel a budapesti kolera telegramoknak különben sincs nagy okuk a konsternálódásra. Higgyék el az a vész mely talán már utban van Budapestről Aradra, nem őket fenyegeti. Az a közönség, melyre ez ázsiai utas kaszáját feni, nem olvas reggeli kávéja mellé friss ujságot, részint azért, mert nem főznek tejszínes kávékat a számára, részben, mert nem igen foglalkozik ujságolvasással. A szegény alj-nép, melyet a kolera meg szokott tizedelni, a kolera felől nem a táviratok utján, hanem csak akkor értesül mikor a sötét vendég már belül van az ő alacsony küszöbén s birokra kél a szegényes, szük lakás lakóival.

Higgyék meg, kérem, a kolera-táviratok épp csak nem konsternálják, akiknek nagyon is közzelfekvő okuk lenne azok miatt félelemben esni. Ellenben, azok, akikben ideges aggodalmat keltenek a veszedelem postái, a jól rendezett életmód nyújtotta garanciák között csak szemléltői lesznek az esetleges emberpusztulásnak.

Azért bocsássák meg a szerencsés életviszonyokban élő s ez okból nem fenyegetett olvasók, ha az ujságok a harangot erősen félre verik. Diszszonáns, riasztó, kellemetlen biz' ez, de szükséges e vészlárma — azért, hogy a város hivatalos gondviselése folyton éhrent legyen tartva, hogy vigyázhasson azokra, akik önmaguk felett nem képesek örködni: a szegény, a veszély tudatával nem bíró népségre.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 14. —

Borus.
Eső.
Enyhe.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben		Vidéken	
házhoz hordva:		szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.	Egy óra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyeszló ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványosokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

Október 14. Péntek. Róm. kath. naptár: Kalliszt. — Protestáns naptár: Kalliszt. — Görög-keleti naptár (október 2.): Cyprián. — A nap kél 6 óra 18 perczkor, nyugszik 5 óra 12 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. földszint.

Október 16. Az 1848—49-iki honvédek aradi egyletének közgyűlése.

Október 16. A zenekedvelők egyletének közgyűlése délelőtt 11 órakor.

Október 16. Az aradi filharmonikusok közgyűlése d. e. 11 órakor.

Október 18. Fogyasztási adók megváltása d. e. 9 órakor a városházán.

Október 18. Aradváros közigazgatási bizottságának ülése délután 4 órakor.

Október 30. A reformáció ünnepe.

— **Személyi hir.** **W a l d s t ä d t e n** János br. tábornag, hadtestparancsnok, e hó 17-en érkezik haza szabadságáról.

— **A hivatalos lapból.** A hivatalos lap tegnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot közli Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére: **R e i s z i g Ede**, Békés vármegye főispánját, a kereskedelemügyi miniszteriumhoz államtitkárrá kinevezem. Kelt Pécsen. 1892. évi szeptember hó 14-én. **F e r e n c z J ó z s e f**, s. k. **L u k á c s Béla**, s. k.

— **Korányi Frigyes dr.** főrendiházi tag, egyetemi tanár, pár napi tartózkodásra érkezett. Ez alkalomból körülményesen tájékoztatta magát arról, hogy Aradváros a fenyegető **k o l e r a v é s z e l** szemben miként viselkedik s míg óvintézkedéseket foganasított **P o s g a i** Lajos er. tiszti főorvos szolgált neki magyarázatokkal, minek végén Korányi az aradi orvosoknak melegen gratulált az ügyes intézkedésekért. Azt hiszük, hogy a kiváló egészségügyi és orvosi kapacitálás e megelégedése és gratulációja legjobb bizonyíték a mellett, hogy ugy a városi hatóság, mint az orvosi kar is lelkiismeretesen megtett és megtesz mindent, a mi a gyilkos fekete rém behurcolását a körülményekhez képest megakadályozza.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Aradváros közigazgatási bizottsága e hó 18-án délután 4 órakor ülést tart.

— **A népkönyha ügye** mit lapuk vezérczikben körülményesen ismertett, tegnap került tárgyalásra, az októberi közgyűlés második napján. Örömmel emlíjük meg itt is, hogy a köztörvényhatósági bizottság e l f o g a d t a a főorvos, **P o s g a y Lajos dr.** javaslatát s szükség esetére a népkönyha felállítását kimondotta. Az előkészületek megtételével s a kivitel iránti intézkedéssel a tanácsot bizta meg a közgyűlés.

— **Arad az erdélyi színészet jubileumán.** Az erdélyi magyar színészet száz éves jubileumi ünnepélyén Aradváros közönségét **S a l a c z Gyula** kir. tanácsos, polgármester és **I n s t i t ó r i s Kálmán** főjegyző fogják képviselni.

— **Tisza Kálmán nevenapja.** A nagyváradi szabadelvű párt — mint lapunknak táviratozák — érlekezetet tartott, a melyen elhatározták, hogy **T i s z a Kálmán** táviratban üdvözlök nevenapja alkalmából.

— **Aradváros sbeszésgügyi bizottsága** ma délután 5 órakor a városháza emeleti kistermben ülést tart.

— **Kálmán nap a városházán.** Kálmán napját nagy ovációk közt ülték meg tegnap a torony alatt. **I n s t i t ó r i s Kálmán** főjegyző, **D á n i e l Kálmán** közgyám, **K á d a s Kálmán** aljegyző és **B a r t ó k Kálmán** rendőrhadnagyánál kartársaik szerencsekívánataikat fejezték ki. A városban is több helyen vig hangulatban ünnepelték a bőséges számban találkozó Kálmánokat.

— **A főispáni fizetések.** A főispánoknak javadalmazása tudvalevőleg a népszámlálási eredmények szerint két kategóriára oszlik, vagyis ötezer s illelőleg négyezer forintból áll a szerint, a mint a vármegyék lakossága meghaladja a háromszázezer lélekszámot, vagy pedig e számnak mögötte marad. (A lakáspénz ott, a hol a főispánnak nincs természetbeni lakása, mind a két kategóriánál hatszáz forint.) A hatvanhárom vármegye főispánjai közül kz 1890-iki népszámlálási eredmények alapján **t i z e n h é t** fog a magasabb javadalmazásu kategóriába esni. A városi főispánok közül a budapesti főpolgármester 5000 frt fizetést és 3000 frt pótlékot huz, a szegedhódmezővásárhelyi főispán 5000 frt fizetést

huz és Szabadka „vezetéseért“ 1250 frt pótlékot fog kapni. Ugyanannyi pótlékot fog jární Baja város vezetéseért a bács megyei főispánnak is, Pancsova-Versecz pedig első s Ujvidék második fizetési kategóriájú főispán vezetése alatt áll. A bács megyein kívül még két megyei főispán részesül pótlékban: az alsófehér megyei, kinek Maros-Tordamegye és Marosvásárhely város vezetéseért kétezer frt pótlék jár és a pozsonymegyei, a ki ötezer frt fizetésén felül Trencsénmegye vezetéseért szintén kétezer frt pótlékot kap.

— **Az iparfelügyelő Aradon.** **B i n d e r** Alajos magy. kir. iparfelügyelő, mint halljuk, a napokban Aradra érkezik, hogy a kereskedelemügyi miniszter megbízásából a helybeli iparvállalatokat megvizsgálja.

— **Difteritis és kanyaró, Aradmegyében.** A difteritisz, a gyermekek e gyilkoló betegsége nem csak Aradon lépett fel njból hanem több esetben is. Aradon az utolsó hét alatt **n y o l c** gyermek halt meg difteritisben. Az utolsó heti kimutatás szerint Székudvaron 3, Glogovácson 3, Uj-Szent-Annán 1, Gyoron 1, Ágyán 4, Szentleány-falván 3, Szlatinán 4 és Galsán 1 esetben fordult elő difteritisz. De nem csak a difteritisz, hanem a **k a n y a r ó** pusztításairól is értesülünk, a mely a mult héten előfordult **A l c s i l l e n t i z e n h a t**, **B o r o s j e n ö n t i z e n n é g y**, **T e r n o v á n 4**, **z i m b r ó n**, **5** és **B o g y e s t e n t i z e s t e n**.

— **Találkozás ősszel.** Azok a hires és névtelen hősök, akik együtt küzdöttek a szabadságharcban, hálnak, egyre hálnak. Az agg vitézek, akik ebben a legendás korszakban fiatalon küzdöttek egy eszményért, lassankint elköltöznek régi bajtársaikhoz. Kecskeméten e napokban halt meg egy öreg honvéd **Nagy Sándor**, **Nagy Károlynak**, **K l a p k a** tábornok volt titkáranak atyja, 73 éves korában. Nagy Sándort a tavasszal még meglátogatta **Klapka** tábornok és akkor együtt beszélgettek a szabadságharc nagy eseményeiről. A Nagy Sándor házában lakó **I h á s z Mátón** törvényszéki bíró, aki **Klapka** alatt, mint hadnagy szolgált, együtt volt velük és ök megígérték, hogy az ősszel megint találkoznak. **Klapka** tudvalevőleg májustan meghalt, szeptemberben követte őt **Ihász Márton**; mostan pedig **Nagy Sándor** ment bajtársai után. A tábornok és bajtársai ha nem is itt, de a másvilágon mégis találkoznak ősszel.

— **Arad a korona-kápolnára.** Adakozások az Orsova közelében a Csarna vize mellett **Ó c s** és **a p**. kir. felsége által emelt szent korona-kápolnának es környezetének fentartási alapjára **Reinhart Eülöp** 1 frt, **Spitzer Sarolta** 50 kr, **Joanovits Antal** 20 kr, **Rügner Vilma** 20 kr, **Goldschmidt M.** 40 kr, **Ring Szigmond** 40 kr, **Wojtek és Weisz** 50 kr, **Scherhag H.** 30 kr, **Minorita társaság** 1 frt, **Első magy. bizt. társ.** 4 frt, **Lochner János** 25 kr, **Mittelman és társai** 1 frt, **Bing Ede** 1 frt, **Walder** tutajtársüzlet 1 frt, **Polgári takarékpénztár** 1 frt, **Kohn S. N.** 1 frt, **Ipar és népbank** 1 frt, **Domány** 1 frt, **Reich B. Károly** 50 kr, **N. N.** 30 kr, **Scheffer Adolf** 1 frt, **Stamfl György** 40 kr, **T. m.** 10 kr, **Schönvald** 1 frt, **Probszt Károly és társa** 1 frt, **Lizngyel testvérek** 50 kr, **Glück Dezső** 50 kr, **Rosenblüh** 50 kr, **Marek Samu és fia** 1 frt, **Lusztig A.** 1 frt, **Weigl és társa** 50 kr, **Rozsnyai Mátyás** 1 frt. Összesen 23 frt 5 kr. Arad sz. kir. város tanácsától.

— **Aljegyzői kinevezés.** Az igazságügyi miniszter **T é r f i** Rezső komáromi kir. törvényszéki joggyakornokot az **u j a r a d i** járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Az első koronák.** A körömczi pénzverő e hó második felében kezdi meg az új pénzek verését, ugy, hogy a **h ó n a p v é g é r e m á r l e s z n e k a r a n y k o r o n á k**. Az új aranypénz első példányait — mint értesülünk — az országgyűlési képviselők kapják, a kiknek novemberi napidijait már aranykoronákban fogják kifizetni.

— **Betegápolók felfogadása.** A belügyminiszter a törvényhatóságoknak elrendelte, hogy a községben betegápolókat fogadjanak fel. Több törvényhatóság a történt intézkedésekről szóló jelentésekkel kapcsolatban a miniszter figyelmét felfogja hívni arra hogy a

nagy járások központjain betegápolótanfolyamot rendeljen el, hol a községi alkalmazottakat a legszükségesebb tudnivalókra és eljárásokra tanítsák ki.

— **A radnai telekkönyv.** az igazságügyminiszter ez idő szerint hét járásbírósnak és pedig az apatinak, bácsalmának, topánfalinak és zombolyainak telekkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel való felruházása iránt folytat tárgyalásokat. A folyó évben nyolcz járásbírósgót — az abádszalókit bazanit facsetit, mező-csáthit, nagy-breznait, nagy-tapolcsányit, nyászad-szeredait és topolyait — ruházta fel a miniszter telekkönyvi hatósággal. Jelenleg még nyolczvanhatra megy azon törvényszéki székhelyeken kívül feunálló járásbírósgók száma, a melyek telekkönyvi ügyekben nem bírnak bírói hatáskörrel.

— **A csendőrség köréből.** Szigeti csendőrtiszthelyetted Vingára, Steiner tisztellettéig Lippára, Steinbe szolgálatlétét végezt a csendőrpáncsnokság.

— **Második tavasz.** Az ember az hinné, hogy tavasz van, mert a gyümölcsfák egész pompájukban állanak. Némely helyen új dió is van és már mogyoró nagyságra nőtt.

— **A régi saághi hid leszakadása** okainak megvizsgálása végezt tegnap volt Saághon a bizóság. A bizóság megállapította, hogy az öt állványu hidnak első állványa már le volt hordva és a másodikból a vasak már ki voltak szedve. A hidnál Hubert János, Smarek Venczel és Bekes János foglalkoztak midőn Hubert felment a hidra, hogy a második és harmadik állványt közt fent felejtett kalapácsát lehozza. A hidra lépés azáltal az összetartó szegekből már megszabadítva levő hidrészt ingásba jött és leszakadt. Hubert meghalt, Smarek és Bekes pedig súlyos sérüléseket szenvedtek. A szerencsétlenséget egyedül Hubert vigáztatlansága okozta.

— **Élet és halál.** Arad város területén az elmúlt héten 39 csecsemő született és pedig 23 fiu, 16 leánygyermek. Meghalt 29 egyén: 14 fi, 15 nőnemű. A születések arányszáma 45.8, a halálozásoké 31.5 pro mille.

— **A kolera.** — mint lapunknak írják — Szegeden szűnőfélben van s határozott csökkenést konstataálnak az orvosok. A rettegett járvány az elmúlt 24 óra alatt nem szedett áldozatokat magának, tehát a lakosság nyugodtsága is fokozódik, nem kell oly nagy szorongva lesni az óra perczekek, hogy mikor üt be a csuf betegség. De mindez a figyelmes óvatosságnak s a nagy tisztaságnak köszönhető, melyet a politikai s közegészségügyi bizottság kifejt. Daczára a kolera csökkenésének, azért tovább folynak az óvintézkedések, mindenütt dezinficiálnak s a legnagyobb tisztaságot tartják fenn. A lefolyt 24 óra alatt csakis egy beteget jelentettek a főorvosi hivatalban, de ez sem kolerásnak konstataált, mert tifuszban betegedett meg.

— **Megszüntetett behozatali tilalom.** A belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a galicziai és bukovinai áruk behozatalára nézve elrendelt tilalmat megszüntette, mert a kolera a nevezett tartományokban teljesen megszűnt.

— **A kitiltott „Tribuna“** A budapesti központi papnevelőintézet igazgatósága megtiltotta az intézet románajku növendékeinek, hogy a Tribuna című oláh lapot járassák, tekintettel arra, hogy a lap cikkeivel folytonosan igazat a magyar állam ellen s következetesen a magyarok elleni gyűlöletet hirdeti.

— **Elzüllött leány.** Bizony, bizony, sajnos dolog, hogy az emberek egyre súlyos, s hogy a világ csábjainak folyton-folyton kevesebbek tudnak ellenállani. Ime a szomorú példa reá. H. Ilona, apateleki születésű, jó család gyermeke az erkölcsatlenség rózsás de tövist hozó útjára lépett. Most már teljesen elzüllött. Csavargásáért ült 30 napig; aztan eltolonczolták visszahozta Aradra. Most 40 napig fog ülni s aztan zsuppon utazik haza.

— **Vizsgálat egy jegyző ellen.** Pittner Andor felfüggesztátt a pácoza i jegyző ellen Kiss Dezső m. kir. pénzügyi fogalmazó az elő vizsgálatot befejezte. A vizs-

gálat folyamán kiderült, hogy az 1890. és 1891. évi kereseti adók hadmentességi díjakban az állam nagyobb összeggel szándékosan megkárosított, mely alkalommal a községi előjáróság utasított, hogy azon adózókat, — kik a felfüggesztett jegyző által kedvezményben részesítettek. — visszamenőleg évről-évre adóz tassa meg.

— **Az államvasutak a kolera ellen.** A m. kir. államvasutak üzletvezetőségei az egyöntetű eljárás céljából értekezletet tartottak, melyen megállapították, hogy miként járjanak el a koleravésszel szemben. Az értekezleten kimondták, hogy oly állomásokon, hol helyiség rendelkezésre áll, fertőtlenítés végezt az átengedenő. Kolera kórház az állomás helyiségébe s területén, még barak építés által sem engedhető meg, az utasok közbiztonsága tekintetéből: Ha, a kocsiban kolera beteg találtatik, a szakaszban bentartandó s abban továbbítandó és fertőtlenítendő. A beteg oly állomáson szállítandó ki, hol a hatóság kolera kórházat rendezett be, itt a kocsi kilökendő s a kalauz, ki a beteget ápolta, visszahagyandó. A kocsi és részletei 10/1000 szublimar oldattal fertőtlenítendő a pályaorvos által, ép így a kalauz is. A beteg a hatóságnak átadandó; addig is üres fedett teher kocsiban szállmazzákon elhelyezendő; a szállmazzák elégetendő, s a kocsi fertőtlenítendő.

— **Kolumbus-jubileum a vendéglőben.** Színhely: Egyik vendéglő. Személyek: egy dühös vendég. Egy udvarias pinczér.

— **Hallja maga, pinczér, hát a maguk étlapja csupa krumpli? Krumpli leves, krumpli csuszpaiz és krumplis metélt?**

— **A kérem sietve a magá magarázattal:**
— **Kérem sietve! M a 400 éve fődöztek föl a krumpli hazáját: Amerikát Hát-jubilálunk!**

— **Öngyilkos fiatal leány.** Lugoson Polnitzky Katicza ritka szépségű 14 éves leány rejtélyes tünetek közt megmérgezte magát. A hatóság erélyesen nyomozza az eset szálait.

— **Enyveskező familia.** Bózsza Constantin sajtényi lakost, még szeptember elején többszöri lólopás és csempészet miatt elfogták és a pécskai járásbírósgi börtönbe vizsgálati fogságba helyezték. Azonban nem sokára megunta ezt a dicsőséget, (megjegyzendő, hogy már több ízben volt apró lopásért becsukva, leginkább bánatba) mert egy hét múlva már szabadon futkosott és pedig a szabadságot úgy szerezte meg, hogy ősszel ánczolt kezeivel az ajtó alatt a földet kikaparta és az így támadt részen keresztül szökött meg. Alig került azonban a börtön falai közül ki, daczára annak, hogy keresték, mégis talált magának foglalatosságot; ez pedig abban állt, hogy a mezőről egy embernek, a ki ott szántogatott és éjjel a nagy fáradtság után fejét nyugalomra hajtotta, összes készletét a kocsin kívül elcipelte. Most másodszor is a csendőrség kezei közé került; de sorsára most sem engedte meg, mert csakhamar ismét megszökött. Nyugtalan vére még most sem engedte ragadós kezeit munka nélkül heverni, mert a mi kezeügyébe került, azt csak elvitte, s csendőrség több ízben kereste a házában is, így midőn egyszer szintén oda mentek keresni, ő nagyhirtelenségibe nem tudott hova bujni, felmászott a házvégénél levő fára. A csendőrök most sem vették észre, midőn ezek eltávoztak, lejtött és elsétált Szemlak felé, itt is hagyott maga után nyomot, mert ellopott lószerszámokat. A szomszédba valami asszony látta, hogy ő a fán volt, azonban kifecsegte valakinek. Most öt vonja a csendőrség felelősségre hűséget. Ennek a jó embernek felesége sem különb, mert annak is nagyon ragadós keze, ő is már két hónapja üli a tömlőzben hősiességének jutalmát.

— **Szerelmi tragédia.** Temesvárról írják lapunknak: Vuit György idevaló cipész tegnap jelentette a rendőrségnek, hogy 22 éves fiatal szép neje, kivel másfél év óta élt házasságban, két nap óta eltűnt Temesvárról és egy hátrahagyott levelében elbucsuva férjéről és hat hónapos fiától, bocsánatot kér lépéséért, de — ugymond — Hanzit nélkül nem élhet. Az — Hanzit pedig nem volt más, mint az asszony leánykori kedvese, Rambacher János borbélylegény, a ki most végezve három esztendei szolgálatát, hazajött a katonaságtól és ismét behálózta az asszonyt. Mi alatt a rendőrség a szökevény pár rejtekhe-

lyét kutatta, tegnap este sürgöny érkezett a nagybecskereki rendőrségtől, hogy ott Vuits Anna temesvári lakosnő egy szállodában önmérgezés folytán meghalt. Rambacher ugyanis Nagybecskerekre csalta volt kedvesét, de ott elvette tőle pénzét és ékszerait s éjnek idején megszökött. A férj neje természetéhez Becskerekre utazott; a tolvaj Don Juant pedig nyomozza a rendőrség.

— **Battonyai rövid hírek.** Uj egyesület van alakulóban Battonyán, iparosok és gazdákból fog megalakulni. — Háromfülü búszkeség. Az ujonnan épült vendéglő egész búszkeségük a battonyaiaknak. Mig épült irtak és beszélték róla sokat. Hogyne mikor még kupolát is építettek a hegyébe. Hazem hát a kupola mellé olyanformán építettek három kéményt, hogy most az egész épület úgy néz ki, mintha a kupola volna a feje, a három kémény meg három nagy fül gyanánt meredezik a fej tővé. Ha mégis legálább csak két füle volna. De három!!! — A tűzoltóegylet alakítását most már maga a város vette a kezébe s most már remélhető, hogy lesz belőle valami. — Milyen a „gyenge gyomor“ Battonyán. Egy battonyai polgár, ki folyton gyomor gyengeségről pauszakodik, közelebb keresztelező volt s ott hiteles följegyzések nyomán a következő fogyasztást eszközölte: meg-evett két sült kappant, másfél kiló marhahúst és két nagy tányér süteményt. Többet pedig már azért nem fogyasztott, mert étvágya láttára a vendégek ették el a többt előle. — Iskolaszentelés. Mult vasárnap szentelte föl Német Sándor plébános nagy ünnepélyességgel az új rk. iskolát.

— **A derék urak.** Merce Kreszmin és Morosán Logie borossebesi lakosok arra határozták el magukat, hogy — libát lopnak. S e feltevésük nem maradt csupán terv, de végre is lett hajtva. Körözik őket.

— **Ifju tehetségek.** Eszenyi András és Haller Antal kőmives inasok a Kosuth-utczában Remetey F. Károly dr ügyvéd galambjait ellopták. A galambok ugyan megkerültek, de azért hűvösre teszik a fiatal zseniket.

— **Ó tagad.** Az éjjeli őrjárat három csavargót szőlított meg, kik csomagot cipeltek. A rendőrség felszólítására feleletül futni kezdtek, s eltűntek. Azonban a rendőrségnek — ha őket nem — de Kund András kőtőjét sikerült megtalálnia. A ruhadarab tulajdonosát elfogták, de ő tagad. Ha valakinek esetleg némi értékes tárgya eltűnt, jelentkezék a kihágási bírósgnál.

— **Megkésétt fecskék.** Mult napokban Szegzárd mellett a Duna-erdő fölött nagy csapat fecske vonult el. Ez a ritkább jelenségek közé tartozik, mert a fecskék rendszeren szeptember 8-ika körül szoktak elvonulni oda, hol telünk tartama alatt élelmet találnak.

— **Pályázatok.** Hent vármegyében állatorvosfi — Bereg vármegyében több utbiztosi, — az Udvarhely vármegyeyi m. kir. államépítészeti hivatalnál utmesteri állásokra. — a pécsi kir. itélőtáblánál albirói, — a karánsebesi kir. jbirósgnál albirói, — a dettai kir. jbirósgnál segédszolgái állásokra.

— **Találtatott egy arany medaillon; igazolt tulajdonosa Nyáry Béla alkaptányánál átveheti.**

H y m e n .

Metzger Lajos br. csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli hadnagy holnap esküszik örök hűséget a minoriták aradi templomában Domány József bornagykereskedő és udvari szállító bájos, szépműveltségű leányának, Jozsefin urhölgynek.

Gróf Wenckheim Ferencz főrendiházi tag, cs. és kir. kamarás, szolgálaton kívüli honvéd huszár főhadnagy, békésmegyei nagybirtokos, eljegyezte özv gr. Forgáchné szül. Forgáchonó csillagkeresztes hölgy leányát, Forgách Ilona grófnét.

Róna Mándor aradi takarékpénztári hivatalnok jegyet váltott Engerle Lajos temesvári háztulajdonos szép leányával, Róza kisasszonnyal.

Gyászrovat.

Fleishacker Ferencz. † Egy derék, fiatal tisztviselő haláláról nértesüünk mély részvétellel Ivánkai Fleischer Ferencz, az aradcsanádi egyesült vasutak buzgó könyvvivője, tegnap élte 31-ik évében elhunyt. A megbor-

dogult egyik legszorgalmasabb tisztviselője volt a vasutnak s a társadalomban is köztisztviselőben, becsülésben állott, kinek halála széles körökben kelt mély, igaz részvétet. Hosszu ideig betegeskedett, fürdőkben többször keregett gyógyulást súlyos baja ellen, de sikertelenül. Tegnap a halál megváltotta szenvedéseitől. Nyugodjék békében! A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Özvegy Ivánkai Fleischacker Hugóné saját, valamint gyermekei Gyula, Helén férjhezett dr Harrach Józsefné és ennek leánya Elsa, Hugó, ugy szintén veje Harrach József dr nevében fájdalomtelt szívvel tudatja felejtethetlen jó és gyengéd fia, illetőleg testvér, sógor és nagybátya Ivánkai Fleischacker Ferencz, az aradi és csanádi egyesült vasutak könyvvivőjének, életének 31-ik évében, hosszas betegség után a mai napra bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 14-én, d. u. 3 órakor fognak a Fábrián-utca 6-ik számú halottasházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozat f. hó 17-én, d. e. 10 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában az egek Úrának bemutatni. Arad, 1892. okt. 13. Béke poraira! A megboldogult végakarata szerint kosszru küldeményeket nem óhajtjuk.

Színház.

A színház műsora:

Október 14. (Péntek) Szerelém iskolája, Rákosi Jenő színműve.
 Október 15. (Szombat) Boissy-i boszorkány, operette.
 Október 16. (Vasárnap) Délután Pepita, operette, este Veres sapka. Vidor népszínműve.
 Október 17. (Hétfő) Diurnista, Kövessi Albert énekes boházata (előszőr).
 Október 18. (Kedd) Dózsa György, Jókai történeti drámája (Goth Sándor felléptével).
 Október 19. (Szerda) Szegény Jonathán, operette.
 Október 20. (Csütörtök) Saint-Cyri kisasszonyok, vigjáték.

Lili.

Szépen megtelt ház előtt meglehetősen jó előadásban Lili Hennequin és Milland szellemes fülbemászó vaudeville-je ment az este.

A színpadon általános igyekezetet tapasztaltunk.

Somló né a czimszerepben brillirozott, dalai gyújtottak, nyílt színen is sokszor megtapsolták. Az első felvonásban ennivaló naiv volt.

Sziklai (Antoni) mindvégig helyes fel fogással alakított, sokoldalú szerepét előnyösen aknáza ki.

Vedress (Hypothese) és Nyilassy (Bompán) jók voltak, Pethes (Batalière) és Bónis (René) igyekeztek.

A keretből Gondáné és Sz. Némét váltak ki.

Az igazgatóságtól jó néven venné közönség, ha rövidebb felvonásokokról gondoskodnék. Tegnap még türelmes volt a közönség, mert belátta, hogy 1857-től 1892-ig a felvonásokörökben nagy idő van. (G.)

— Színházi hírek. Ma Rákosi Jenő színműve: A szerelém iskolája kerül színre először színpadunkon. Rákosi neve sokkal ismertebb, jelesen megalkotott színművei sokkal kedveltebbek, semhogy ajánlgatnunk kellene a költői becsü szép művet, csupán csak figyelmessé óhajtjuk tenni a közönséget a premiére. — Szombaton: A boissy boszorkány operette kerül színre. A jövő hét újdonságai Diurnista és Saint-Cyri kisasszonyok lesznek.

— Tiszai Dezsőről, ki — mint irtuk — miután pályáznai fog az aradi színházra, ezeket írja a „Kassai Szemle”; „A kassai színház zseniális direktora — mint színházi beavatott körök értesítenek — erősen gravitál Arad felé a melynek színháza boldogemlékü Aradi színgazgató váratlan halála folytán új igazgatóra vár. Ezt a hirt megerősíti az „Aradi Közlöny”, is, a mely legutóbbi számában jelzi, hogy Tiszainak az aradi színházra íjja a fogja Van egy közmondás, a melyet Aradon különösen jól ismérnek és amelyet ott nem hagyunk soha sem figyelmen kívül, a mikor fontos ügy elintézéséről van szó. Ugy mondják aludjunk rá egytt: Es ez esetben aligha lesz

módjában. Tiszainak a Kasa, agyonboldogítani az aradi színeszetet,

— Makói színeszet. Makón most Rakodczay Pál színtársulata játszik, de nem igen telt házak előtt. A társulat kitünő erővel rendelkezik. A drámai primadonna Laczkó Aranka, operette-primadonna pedig Méssáros Cornélia.

Törvényszék.

Hamis eskü.

— Curtutiu ügye. —

Az aradi kir. törvényszék bünyenyítő osztálya legközelebb egy esetet fog tárgyalni, mely nemcsak az itteni ügyvédi köröket fogja érdekelni, hanem az összes kereskedelmi világra nagy fontossággal bír.

Az eset a következő:

1891. évi június hó 2-án Curtutia Mózes aradi ügyvéd, ki már több ízben tartozásainak letagadása miatt a bíróság elé citáltatott, Pollák és Polgár aradi gépraktárában egy már használt cséplőgépet 500 frtért vett és ezen összeget 1891. év július hó 9-ikén délelőtt ugyanazon év október 20-án esedékes váltójával egyenlítette ki. Julius 9-én délután még egy ponyvát és zsákokat vásárolt 78 frt 60 krért, mely összeget készpénzben kiegyenlíte kellett volna, mit azonban nem teljesített.

1891. október 8-án Pollák és Polgár cégét értesíté levélileg, hogy az 500 frtos váltója október 20-án esedékes lesz és felkérte őt miszerint pontos fedezéséről gondoskodni el ne mulassza.

Erre Curtutiu választ nem adott, hanem október 19-én a cég irodájában megjelent és az üzletben alkalmazott Stein Jakabnak azon ajánlatot tette, hogy az 500 frtos tartozását évi 50 frtos részletekben 6% kamattal együtt kiegyenliteni szándékozik, Stein megjegyezte, hogy ő ezen ajánlat elfogadására nincsen megbizva és kéri miszerint jövő napon az az október 20-án a főnökkel beszélni sziveskedjék.

Curtutiu ezen napon meg is jelent a cég irodájában és a főnöknek ugyanazon ajánlatot tette, mit ez azonban visszautasított. Hosszabb tárgyalás után a cég a felajánlott kiegyezést azon feltétel alatt fogadta el, hogy Curtutiu a váltóval nem fedezett 78 frt 60 krt is váltójával fedezze. Ezen jogos követelésbe Curtutiu nem egyezett és azon megjegyzéssel távozott:

— Majd meglátjuk, hogy ki huzza a rövidebbet.

Pollák és Polgár cég tehát kényszerítve volt, azonnali biztosítást kérni, mit a váltótörvény alapján meg is kapott. Curtutiu ez ollen panaszt emelt és beadványában állította, hogy tartozását október első napjaiban készpénzben kifizette volna, anélkül hogy váltóját vagy a cég elismervényét kapta volna. Ezen valótlán állítását két tanu által, kik a fizetést látták igazolni akarja. A két tanu Gombos Simon, Szaturvi oláh tanító és Argyelán Szimeva, Curtutia irnoka, a tárgyalásnál kimondták, hogy mindketten jelen voltak midőn Curtutiu a cséplőgépet és a ponyvát és zsákokat 500 frt értékért vette, és mindketten jelen voltak midőn Curtutiu a cég irdájában 500 frtot készpénzben letett.

Ezen vallomásra a két tanu az esküt letette, és miután a tárgyaló bíró Pollák és Polgár cég tanuit, kik bebizonyíhatták, hogy a váltóval fedezett összegben csakis a cséplőgép és nem a ponyva és zsákok is beleértetődtek, ki nem hallgatta, a cég elmarasztaltatott, mely ítéletet a kir. tábla mindamellett, hogy a cég ott is tanui kihallgatását kérelmezte, az akták alapján megerősítette.

Pollák és Polgár cég az elsőfoku ítélet után bünyenyítő jelentést tett, és tanuira hivatkozott, kik bebizonyíthatják, hogy Curtutiu ügyvéd tanui hamis esküt tettek.

Ez érdekes ügyben a napokban fog tárgyalni az aradi kir. törvényszék.

— Az elvesztett szem. Piro J. volt a munkaadója Hornyé Tódornak s midőn ez utóbbi elment Piroshoz, hogy az adja ki bérét, kijelentette, hogy mindaddig nem fizet, míg a többiek nem jönnek. Mire a két ember

szóváltásba keveredvén, ököre mentek. Piro, ugy elverte Hornyét, hogy ez az ütés következtében elvesztette szemévilágát. Az aradi kir. törvényszék Pirost az enyhítő körülmények figyelembe vételével elkövetett súlyos testi sértés miatt tegnap 2 évi fegyházra és 100 frt kártérítésre ítélte. Enyhítő körülményül az szolgált, hogy a verekedés szóváltásból eredvén, meglehetősen felhevült állapotban történt.

— Párbajozók a törvényszék előtt. Lázár Ernő és Kishalmy Ferecz lippai ügyvédek, az utóbbi a „Radna-Lippa és vidéke” című hetilapnak szerkesztője, tegnap párbajvétség miatt állottak a temesvári törvényszék előtt. Még 1890. évi augusztus hónapban jelent volt meg egy cikk a nevezett hetilapban, mely által Lázár Ernő magát becsületében sértve érezte. Lázár elküldötte ségégeit Kishalmyhoz. A párbaj meg történt és egyik fél sem sérült meg. A törvényszék Lázárt öt napi és Kishalmyt két napi államfegyházra ítélte. Kishalmy az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

VEGYESEK.

— Hogyan utazik a czár. Varsóból táviratozzák, hogy a czár tegnapelőtt Skiermeviczből Czentochoaba utazott, hogy ott jelen legyen atyja, II. Sándor czár szobrának a leleplezésénél. A czár utazásakor Skiernievicztől Czentochoaig a vasuti vonal hosszában katonaság volt felállítva, ezenkívül pedig sok helyen jelentékeny csapatok voltak kirendelve. A Czentochoaba érkező idegeneket már napok óta ellenőrzik, nehogy olyan ember is a városba jusson, aki a czárban valami kárt táll okozni.

— Hurbán póre. Pozsonyból táviratozzák Roppant érdeklődés mutatkozik a városban Hurbán sajtópöreiránt, melyet a „Hiénizmus Magyarországon” című cikke miatt indítottak ellene. Turóc-Szentmártonból elküldték a kihallgatási jegyzőkönyvet. A tárgyalást az új törvényszéki palotában tartják meg, még pedig november hóban.

— A tenger színének magasságát a tudósok különbözőnek tartották eddig. Most a Bouches-du-Rhone meteorologiai bizottságnak összeállítása kimutatja, hogy legalább Európa partjain harmincznyolcz pontos mérés a tenger színében alig mutathat fel néhány centiméternyi különbséget, ugy, hogy Európa partjain minden tengernek vízszintje ugyanaz.

— Tengeri katasztrófák. Newyorkból sürgönyzik: A legutóbbi borzasztó orkán alkalmával, mely Neufoundlandban dühöngött, tiz hajó szenvedett tötést, 34 ember életét vesztete.

— Öngyilkos tengerészeti akadémikus. Fiuméből táviratozzák, hogy Wittig Hugó, a tengerészeti akadémia növendéke, egy tekintélyes magyar család 23 éves fia, Susákban, Fiume mellett, három revolver lövéssel véget vetett életének. Hogy miért, arról nincs hír.

— Borzalmas gyilkosság történt Glasgowban. A legelőkelőbb külváros egyik házának kertjében egy nő földarabolt holttestét találták elásva. A fej a törzstől el volt választva. A kertész kire a ház a tulajdonosok távolléte alatt bizva volt, nyomnélkül eltűnt. A rendőrség igityanakodik, hogy ő a tettes. Az áldozat kilétééről mit sem tudnak.

— Rövid hírek. Temesvárot Krumpel Matild hetvenkét éves házalónő beteges volta miatt felakasztotta magát. Még idejekorán levágták s a korházban újra életre terítették. — Grábban (Horvátország) Sander Mihály fiatal földmivelő szekerczével agyonütötte édes anyját és megszökött. Szörnyü tettének okát nem tudják. — A vojpsisi országuton (Csehország) Csermák Mari rablótámadást intézett egy vásárról jövő asszony ellen, kinek pénzét elvette s éles kései karján súlyosan megsebesítette. A női rablót elfogták. — Fiumében a József főherczeg villájának a tőszomszédságában újkormányzói palotát építenek egy e czélra megszerzett nyolczezer négyszögméternyi területen. — Kolozsváron két hét mulva állami telefon nyílik meg. — New-Yorkban a városi vasuti vonalon tegnap este két vonat összeütközött; többen súlyosan megsebesültek. — Csernoviczbán nagy tüzvész volt tegnap. Több majorság és sok gabonakészlet hamvadt el. A kár több százezer forintot tesz ki.

Táviratok.

A delegációból.

Budapest, okt. 13. (Saj. tud. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor folytatta a tegnapi megszakított tanácskozásokat. A napirend előtt

Bolgár Ferencz felolvassa Horváth Gyulának hozzá intézett levelét, melyben felvilágosítást sürget Bauernak tegnap a lópor kérdésében s állítólag Horváth Gyula ellen tett nyilatkozatáról.

Pulszky Agost tiltakozik azon felfogás ellen, mintha ő megbizásból szólott volna. Mint képviselő tudja és teljesíti kötelességét. A bizottságban senkinek sem volt eszében, hogy Horváth azzal foglalkozék.

Bauer báró kijelenti, hogy ő sem Horváth Gyula urat nem ismeri, sem a lapját soha nem olvasta. A mit tegnap mondott, azon nem változtat that semmit. Az albizottság a kérdés fölött napirendre tér.

A hadügyminiszter kitérő nyilatkozata nem adta meg Horváthnak az áhított elégtételt s azt hiszik, hogy Horváth Gyula, amilyen okvetetlenkedő természetű, még provokálni fogja Bauer bárót.

A kolera.

Budapest, október 13. (Saj. tud. táv.) Tegnap 35 betegedés és 18 halálozás történt, tehát hárommal több mint tegnapelőtt. Ma este 10 óráig 25 betegedés és 12 halálozás fordult elő.

Az új kölcsön.

Berlin, október 13. (Saj. tud. táv.) A National Zeitungnak jelentik Párisból. Jól értesült tőzsdéi körök híre szerint az új orosz kölcsönt legközelebb a Rothschildházzal megkötik. A kölcsön 500 millió frankról, és 4 százalékos kamatra szól. A kibocsátási árfolyam körülbelül 95-ben állapítatik meg.

Minisztertanács.

Belgrád, okt. 13. (Saj. tud. táv.) A minisztertanács elhatározta, hogy december végén feloszlatták a skupstinát. Az új választások februárban lesznek.

A német császár Rómában.

London, okt. 13. (Saj. tud. táv.) Itteni udvari körökben híre jár, hogy Vilmos császár a telen Rómába megy, hogy a hármass szövetség megrázkódtatásáról terjesztett híreszteléseket megczáfolja.

Kossuth állapota.

Turin, okt. 13. (Saj. tud. táv.) Kossuth Lajos teljesen jól érzi magát; tegnap is mint rendesen megtette szokott sétáját.

A belga világkiállítás.

Brüsszel, október 13. (Saj. tud. táv.) A kereskedelmi főtanács egyhangulag a mellett, hogy az 1894-iki világkiállítás ne Brüsszelben, hanem Antwerpenben tartassék meg.

Sztrájk.

Carmaux, október 13. (Saj. tud. táv.) A helyzet válságos jelleget ölt. A sztrájkoló munkások körében az izgatottság mind fenyegetőbbé válik. A főtereket és utcakijáratokat csendőrség szállotta meg. A Tarn megyei praefektus által kiadott

rendeletet, melyet Loubet miniszterelnök félremagyarázatot folytán kifogásolt, a kormányelnök utólag megerősítette, a jelenlevő párisi képviselők azonban vonakodnak a praefektusi rendeletnek eleget tenni.

Közgazdaság.

Idei boraink jövője.

Az amerikai, a franciaországi, az olaszországi szőlők még bővebb termés esetén sem képesek az egész világ borpiacát ellátni áruival, ha csak nem segít hozzá Magyarország is. Hazánk bortermelése immár roppant számottevőn van feljegyezve. Az itteni szőlészet, különösen a filloxera fellépése óta hegyes vidékeinken, nagy súlytal bír a bortermelések mérlegében.

Az idei szük bortermés, legkiváltkép hazánk némely vidékein, sokkal fontosabb a borpiacra, mintsem azt gondolná a kissé felületesen ítélő. Az idei bortermés megfontolást igényel.

Azért kívánczunk ezuttal az idei borok jövőjével foglalkozni.

A múlt évi termésből kiindulva, mely nem épen vérmes bősége mellett még rossz is volt hazánk minden vidékén, olyan kimerülés borban, mint a világ összes borpiacán jelenleg van — ide nem számítva természetesen a testre és egyáltalán egész belszerveinkre csak káros hatással levő mü és panesborokat — alig volt még a hatvanas évek közepe óta. Tavalyi rossz, fagyos gerezdneveinkből nagyobb adag sem érte el a kívánt hatást, úgy a családi, mint a korcsmai borivók asztalán s a fogyasztás a mennyiséghez, illetőleg a keveses terméshez képest fokozottabb mérvű volt, mint a jóbort tartalmazó években.

Ki vannak hát ürülve általában pinczéink a tavalyi bortól s a mai, az idei borra elodázhatlan szüksége van magán fogyasztónak, kereskedőnek és korcsmárosnak egyaránt. Kereslet van: s hogy talán a legmagasabb ár nincs is meg még, az onnan van, hogy a bor ára leginkább a hushoz és a buzához szokik s ennek ára amazét ritkán lépi túl drágaságával. A borkereslet azonban csak fokozódni fog, mivel minden egyéb termésünk fogyasztás álló nagyobb mennyiségű s burgonyákkal tengerikkel, árpá és más terményeinkkel lábas és szárnyas jószágaink bőven hizlalhatók s a jó táphoz bor ép úgy szükséges világszerte — habár számos helyeken nem kerülhet fel az asztalra a drágasága miatt — mint az emberiségnek betevő falatja.

A bor tehát kell és szükséges czikk lesz az idén a borpiacson s kevés kitartással erős a remény, hogy jó áron fognak rajta tudhatni manipulánsai.

Ha pedig egyenesen a milyenségét tekintjük az idei bornak, az határozottan teljeserejű arra, hogy kitartsuk.

Vinczellér.

— Kimutatás az aradcsanádi vasutak szeptember havi ideiglenes üzleti bevételéről. Havi eredmények: szállított személyek száma 51,607, szállított gyors és teherárú 54,240 tonna. Bevétel; személy és podgyász szállítmányok után 24,444 frt, gyors és teherárú szállítmányok után 70,340 frt. Összesen 118,870 frt. Eredmények az év elejétől e hó végeig. Bevétel: személy és podgyász szállítmányok után 246,640 frt, gyors és teherárú szállítmányok után 499,580 frt, Összesen 746,220 frt.

Szeszűlet.

— Október 13. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 51.—, kicsinyben 51.50 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. október 13.

Magyar aranyjárdék 8%	112.55
Magyar aranyjárdék 4%	100.50
Magyar papírdárdék 5%	120.50
Magyar vasuti kölcsön	—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	117.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—

Temes-bánati földtehermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földtehermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—
Magyar szőlődezsmaiváltási kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	146.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	189.25
Oszták járadék papírban	96.25
Oszták járadék ezüstben	96.—
Oszták járadék aranzban	115.—
1860-ki államsorsjegyek	140.50
Oszták-magyar bankrészevény	992.—
Magyar hitelbankrészevény	359.75
Oszták hitelintézet részevény	313.70
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.50
Német birodalmi márka	58.75
London	119.60
20 márkás arany	11.73

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, okt. 13. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánási	szilárd	7.35—7.90
	tiszavidéki	"	7.45—8.15
	pestvidéki	"	7.40—8.10
	fehértölgyei	"	7.40—8.10
	bácskai	"	7.45—8.10
Rozs	—	szilárd	6.55—6.80
	—	—	—
Árpa	takarmány	lanyha	5.30—5.50
	égetni való	"	5.70—6.20
Zab	—	szilárd	6.40—7.50
Tengeri	bánási	szilárd	5.68—5.85
	másnemű	"	4.80—4.85
Káposzta-repce	—	szilárd	4.75—4.80
Köles	—	szilárd	11.—11.30
Buza	tavasza	szilárd	4.75—5.—
	junius 1892	"	7.53—7.55
	ősze	"	7.82—7.84
Tengeri	máj.-jun. 1892	szilárd	4.80—4.82
	szept.-okt. 1891	"	5.03—5.10
Zab	bpest sz. tavasz	szilárd	5.42—5.44
	ősze	"	5.67—5.69
Káposzta-repce	aug.-szept. 1891	szilárd	—

Aradvárosi

Évadbérlet
14. szám.

színház.

Havibérlet
14. szám.

Pénteken, 1892. évi október hó 14-én:

A szerelem iskolája.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Rákosi Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Arnusz, Sylvania királya	Vodress.
Stella, leánya	Haraszti H.
Kordial, száműzött, az előbbi király fia	Somló.
Lotus, dán királyfi	Gergely.
Boromeo, mór herceg	Csatár.
Orlandó, testőr	Pethes.
Igazán Vendel, szénégető	Szepesy.
Eva, leánya	Arányi B.
Mária, leánya	Tárnoki G.
Lydia, leánya	Kézdy J.
Menczi, Stella udvarhölgye	Márkus I.
Lőrincz, szénégető legény	Bónis.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Október 13. —

Fehér Kereszt szálloda: Wolf J. mérnök, Bécs. Ékes Viktor magánzó, Szamosújvár. Veisz J. kereskedő, Temesvár. Fischer Jakab kereskedő, Temesvár. Dr. Pethő Gyula geologus, Bihar megye. Loreny Pál magánzó, Herkulesfürdő. Bodos Mária magánzó, Herkulesfürdő. Bauer Ernő magánzó, Butyiu. Dr. Pottyondy Ferencz ügyvéd, Temesvár. Kohn László magánzó, Temesvár.

Vasa szálloda: Karl Adám vendéglős, Piski. Gróf cs. és kir. kapitány, Debreczen. Schnobel Antal cs. és k. kapitány, Temesvár. Zorád János hivatalnok, Szt. Anna. Nádor szálloda: Neuman Nanette kereskedőné, Bedrich. Kratzgi Gyula járásbíró, Faoset. Kócsa Károlyné Pankota.

Három Király szállója: Temesvári Pál birtokos, Bánhegyes. Kure János jegyző, Szapáriliget. Orodí Nándor jegyző, Glogovác. Lozer Ferencz kereskedő, Arad.

Vasuti szálloda: Markó Gáborné színésznő és családja, Baja. Löwy József kereskedő, Nagyvárad.

Magyar Korona szálloda: Faragó Imre birtokos, M. Kovácsáza. Derecskei Károly erdő tiszt, Arad.

Arany Kules szálloda: Katonor Traján papüvendék, Kurtics. Jóssiv György tanító, Keszincs.

Felelős szerkesztő: Vászárhelyi Béla.

M. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége.

32207. sz.

724 3-3

Hirdetés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a győr-gyánafalvai vonalon, Mezőlak- és Kis-Czell állomások között létesített Vinár rakodó állomás f. évi szeptember hó 20-án a kocsirakományu teherforgalomra a következő korlátozással megüjtatik:

1. Ezen állomáson a kocsirakományu teherárak raktározása nem engedtetik meg, s azoknak be- vagy kirakása közvetlenül a fuvarszekerekről, vagy azokra, a vasuti kocsik rendelkezésre bocsátásától számítandó díjszabásszerű rakodási idő alatt, e teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával, a fél által eszközöndő.

Ezen rakodási idő tullepése esetén az általános díjszabási határozmányokban (I. rész) megszabott kocsi késedelmi illeték szedetik be.

1. Ezen állomáson élő állatok vagy egyéb oly áruk fel- és leadása, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések vagy segédeszközök igényeltetnek, nem eszközölhető.

Az áruk berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb írásbelileg rendelendők meg.

3. Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő kocsi-rakományu teherárakról nézve a szállítási díj kiszámítása helyi árudíjszabásunkban, a díjszámítás tekintetében megállapított általános határozmányok mérvadása szerint, ezen állomás közvetlen kilométer távolságának alapul vételével eszközöltetik.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 20-án.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőség.

23385. sz.

720 3-3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán 1893. évi február hó 1-től megüresedő vendéglői üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1896. évi február hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdettek, mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok után döntenek el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva és okmányokkal felszerelve kell lennie, a borítékra pedig a következő felirat irandó: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán levő vendéglői üzletre 23385. számhoz.”

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi november hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához címezve posta útján téríti vevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránaál Budapesten 1892. november hó 2-án déli 12 óráig leteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebbi utolsó s a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

A vendéglői bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott qérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. szeptember 15-én.

Az üzletvezetőség.

7062 | I. sz.

721. 2-3.

M. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzletv

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt anyagokat jövő 1893. évi január hó 1-től egy, esetleg — a kőolajat kivéve — három évre vagyis 1895. év végéig biztosítani kívánja és ezen anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Anyag-lajstrom	T á r g y		Egyeség	Egy évi szükséglet	Jegyzet
	OSZTÁLY	tétel			
s z á m					
IV.	4	Cseptő	q.	220	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	8	Faggyu	"	20	
"	23	Jutefonal	"	220	
"	38	Kőolaj	"	1200	Két-két üvegben egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt
"	52	Tisztító ásvány-olaj	"	70	
"	57	Henger kenő olaj	"	15	
"	67	Felpárolt ásvány-olaj	"	700	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	69	Lepárolatlan vulcan-olaj	"	800	
"	71	Lepárolt ásvány-olaj	"	650	
XIII.	44	Tisztított kender	"	50	
"	164	Rézgálicz	"	65	

A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a kirótt mennyiségnél egyenlővel többet vagy kevesebbet is szállíttathasson. A szállításnak a 129381 | 91 szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó különleges szállítási feltételek alapján eszközöndők.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak gazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) vagy pedig az üzletvezetőség általános osztályánál (anyag és leltárbeszerzés Budapest, VI. Teréz-körut 62. sz. I. em. 9 ajtó szám) a hivatalos órákban naponként megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszerezhetők, meg egyezvén hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető szállítási feltételeket ismeri és egész terjedelmükben elfogadja.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy addig is, míg az ajánlatok felett döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknaál az ajánlati árban megrendeléseket tehesen.

Az illető ajánlkozók ezeken megrendeléseket teljesíteni köteleztetnek, a nélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyag szállításának átengedését követelhetnék.

Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen hogy ajánlattevő — ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti — ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyár vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készítetteti vagy termeltetni fog és fenntartja magának az üzletvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által erről bármikor meggyőződést szereshessen.

Mindazon czégek melyek a magy. kir. államvasutakkal szállítási viszonyban mindedig nem állottak, tartoznak szállítóképeségüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlathoz csatolni.

Minden ajánlott cikkre nézve világosan megemlítendő hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelék-e, illetőleg valjon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e?

Az anyagok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállítandó bizonyítvánnyal tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik.

Mindegyik szállító köteles a munkaképtelenné vált, vagy elhalt és nyugdíjigényre nem jogosított magy. kir. államvasuti alkalmazottak illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesített alaphoz szállításai után érdembe hozandó összegek 10/100 (egy tized) százalékával hozzájárulni, mely járuléka a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen kulczimmal:

«Ajánlat 37062 | 92 számhoz» 1892. évi október hó 25. napján déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyújtandók be, vagy hozzá posta útján küldendők be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 50/100 készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1892. október hó 24-én déli 12 óráig a budapest-dunabalti üzletvezetőség gyűjtő pénztáránaál (VI. Teréz-körut 62. sz. a.) leteendő.

Az értékpapírok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizenegy napnál nem régebbi utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számíttatnak.

Az ajánlatban a megtörtént letét megemlített, az arról nyert letéti elismervény azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatban számban és betűkben kiírva és esetleg vámentelve a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetőség vonalainak valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomásra teendő, kikötetik azonban hogy az átvétel kizárólag a budapest-nyugoti szertárban történjék és az anyagok szállító által a megrendelés alkalmával említett szertár címe alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tételnek, ugyszintén oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javításokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre egyáltalán nem számíthatnak.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy azok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, hacsak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték, és végre hogy e cél elérésre bármily más intézkedéseket is tehesen.

Budapest, 1892. szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége.

Nagyérdemű közönség!

Áruházam nagyobbítása céljából

október hó 14-dikétől

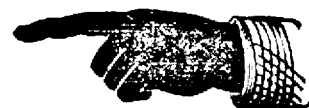
áruházamban nagy eladást rendezek

UJDONSÁGOKBÓL

(tehát nem régi és állott tárgyakból)

GYÁRI ÁRON.

Férfi angol nemez kalapok.
Férfi fehéreneműek.
Selyem és szövet esőernyők,
Nagy választék nyakkendőkből.
Férfi zsebkendők.

Férfi harisnyák.
Illatszerek és szappanok.
Utazó eszközök.
Eső köpenyek.
Gyermek játékok.

779 1-5

Diszmu-tárgyak, albumok, bronztárgyak, plüchtárgyak, pénz, névjegy és szivar-tárczákból és más raktáron levő árucikkekéből, mely ujdonságokra felhívom a n. é. közönség figyelmét.

Mély tisztelettel

MARESCII ALAJOS ARADON,

a „Jockey“-hoz, a Nádor-szállodával szemben.

Aradmegye alispánjától.

20611—1892. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Aradvármegye cselédsége részére 1893. évben szükségelt ruházati illeték szállításának biztosítása iránt 1892. évi október hó 28-án d. e. 10 órakor — Aradvármegye alispáni irodájában — zárt ajánlatok útján, árlejtési tárgyalás fog tartatni. Mely verseny tárgyalásra vállalkozni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat, 100 forint bánompénzzel ellátva, fenti határidőig — Aradvármegye alispánjához nyujtsák be.

A zárt ajánlatban az ajánlott árak szám és betűvel kiirandók, valamint megemlítendő, hogy vállalkozó az árlejtési feltételeket ismeri, s azoknak magát alá veti.

Az árlejtési feltételek, valamint a minták, a vármegye főszámvevőjénél tekinthetők meg.

Aradon 1892. évi október hó 7-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

777. (1-3)

2035 | 892. psz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város területén levő bor, sör és szesz italmérési, továbbá a hus és cukor fogyasztási adóköteles feleket ezennel értesitem, hogy a megnevezett adónemeknek megváltása iránt a pénzügyigazgatósági kiküldött által a tárgyalás a folyó hó 18-án d. e. 9 órakor a város-ház emeleti kistermében fog megtartatni.

Az esetre, ha az adóköteles felek összessége az adónemek szerint csoportosulva a megváltásra hajlandó volna, az erre vonatkozó ajánlat megtételére, esetleg a szerződés megkötésére akár mindnyájan személyesen megjelenjenek) akár egy vagy több, a közjegyző által hitelesített meghatalmazással, vagy pedig a pénzügyi közeg által ismert két tanúval előttemezett megbízólevéllel ellátott egyént küldjenek ki.

Az adóköteles felek névjegyzékei hivatalomban a hivatalos órák alatt megtekinthetők s lemásolhatók.

Arad, 1892. október 8.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

12501 k. h.

1-3

Hirdetmény.

A nagym, m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 77170 sz. a. kelt körrendelete alapján f. évi 8996. 10670, 10671 és 11276. sz. a. kiadott s Oroszország, Németország, Franciaország és Bukoinából érkezett és itt megszállt utasok bejelentésének kötelezettségére vonatkozó, hirdetményileg is közzétett rendelettem kapcsán felhívom Aradváros lakosságát az összes vendégfogadók, magán és iparos szállók tulajdonosait, hogy mindazokat kik Romániából, valamint Budapestről érkeznek és a város területén akár nyilvános fogadóba, magán vagy iparos szállón, végül magánosoknál megszállnak, azokat a ka-

pitányi hivatalnál haladéktalanul bejelentésük, minthogy ellen esetben a mulasztó az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-a értelmében 300 fr-ig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni.

Kelt Aradon, 1892. évi október hó 9-én a város kapitányi hivatala mint I-ső ioku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutakB pest-déli üzletvezetősége.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége az 1893. évben esetleg további 2 éven át saját vonalai részére szükséges kő-olaj, lepárolt ásvány kenő olaj, csepű, jutefonál, faggyu, ásvány hengerkenő olaj, vulcan olaj, tisztogató ásvány olaj, rézgálicz és tisztított kender szállítását biztosítani óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 25-én déli 12 óráig benyújtandók, a bánatpénz pedig folyó évi október hó 24-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek s a szállítandó mennyiségekvalamennyi üzletvezetőségél megtekinthetők, illetve megtudhatók.

Ezen feltételek a budapest-déli üzletvezetőség (külső kerepesi-ut nyugdijházcsoport 2. sz. ház) által díjtalanul kiszolgáltathatnak, esetleg kívánatra posta útján megküldetnek.

Az általános és különleges szállítási feltételek szintén megtekinthetők valamennyi üzletvezetőségél, ezek azonban csak a megállapított árak lefizetése mellett szerezhetők meg a m. kir. államvasutak igazgatóságának nyomtatványtárától (Budapest, Andrássy-ut 73-75. sz.)

Az általános feltételek ára 25 kr, a különleges feltételeké 15 kr.

Budapest, 1892. szeptember hó.

Budapest-déli üzletvezetőség.